

План-конспект открытого урока по кумыкскому языку

«Атлыкъ Къазмада»

Разработана учителем

кумыкского

языка и литературы

Магомедовой А.Н.

Дарсны темасы: «Атлыкъ Къазмада»

Дарсны мурады: охувчуланы атлыкъны гъакъында алгъан билимлерин беклешдирив, текстдеги атлыкъланы тюз тапма уйретив, тилни башгъа тил гесимлеринден айырма уйретив, ана тилин сююв ругъда тарбиялав.

Дарсгъа герекли алатлар: китап, тептер, суратлар, ноутбук, проектор.

Дарсны юрюшю

1.Саламлашыв (дарсгъа низам салыв).

Муаллимни гиришив сезю .Охувчуланы къумукъ тилни жумалыгъы булан къутлав. Шу дарсыбызны ана тилибизге багъышлайбыз.Атлыкъ бизге, Къазмагъа байрамгъа гелген, яшлар арив къаршылайыкъ.

Уйге ишни тергев. Соравлагъа жаваплар беригиз.Соравлар экранда герсетиле презентация (слайдлар)

1. Атлыкъ деп неге айтабыз? (Слайд1)
2. Атлыкълар нечик тюрлене?
3. Мюлк кошумчасы булангъы атлыкъланы башгъа атлыкълардан не башгъалыгъы бар?
4. Атлыкъланы нече санаву бар?
5. Атлыкълар нечик тюрлене (мюлк къошумчасы бар буса)?
6. Атлыкълар гелишлеге гёре тюрленеми?
7. Нече гелиш бар? Атларын айтыгъыз.

8. Атлыкъны башгъа тилгесимлерден нечикайырма бола?
9. Къошма атлыкълар нечик языла. Мисаллар гелтиригиз.

Янгы дарсны англатыв.

Муаллимни сёзю:

«Къыш» деген суратгъа гёр е къысгъа хабар къуругъуз . Суратгъа гёре ишлев.
(слайд2) Кёплюк санавдагъы атлыкъланы табыгъыз, атлыкъланы гелишлерин
токъташдырыгъыз.

Йырчы Къазакъны шиърусуна тынглап, ондагъы атлыкъланы язып алыгъыз.

Гюнюгюз яхшыболсун!!!! Бугюн дарсыбызны темасы : «Атлыкъ».
(Слайд3).

Дарсыбызны мурады :атлыкъны гъакъындагъы билимигизни беклешдирив.
(слайд 3.).

-Шу соравгъа жавап беригиз. «Бу дюнъяда яшайман эртеден, гъар затгъа
атлар бермеге мен» Ол недир? (слайд 3).

1. Атлыкъны сиз, яшлар, нечик аглатып боласыз.

Такрарлав

2.Хас атлыкълар деп къайсы атлыкълагъа айтабыз?

3.Жынс атлыкълар къайсыларыдыр?

4.Хас атлыкълар нечик гъарп булан языла?

5. Жынс атлыкълар къайсы гъарп булан языла? (слайд 4).

6. Айырыв диктант. Хас ва жынс атлыкъланы айырып, эки тапкъыр этип
языгъыз.

--Бу ишни тюз тамамладыгъыз.

- Сав болугъуз!

--Энни булай соравгъа жавап беригиз.

-Текст деп негер айтабыз?

Текст булан ишлеп билемисиз. Тергеп къарайыкъ.

Биринчилай, текстни охугъуз, ат тагъыгъыз. Етишмейген гъарпланы салыгъыз. Белгиленген жумланы синтаксис якъдан чечигиз. Белгиленген сёзню фонетика якъдан чечигиз.

Эки яшгъа карточка бериле. Къалгъанлар гелишлени нечик билегенни тергейик. Атлыкъны нече гелиши бар, олар къайсылар? Яшлар барын тюз айталар ва эки-уьч сёзню тюрлендире.

--Оюн .Билимибизни сынайыкъ. Мен сизге атлыкъланы айтаман, сиз оланы айырыгъыз. Хас атлыкъланы айтгъанда шанжалдан оьрге гётерилесиз, жынс атлыкъланы айтсам – олтурасыз. Башлайыкъ: Абдурахман, китап, къалам, Кавказ, чечек, орам, табият. «Къарчыгъа», жибин, Къазма.

---Бираз арыдыкъ, ял алайыкъ. Гелигиз энни шулай соравлагъа жавап беригиз. Бу соравлагъа жаваплар бермесегиз атлыкъда кьонакълыкъда кълма тюшежек бугюн бизге.

-Атлыкъны нече санаву бар, кёплюк санав нечик этилене? Еслик гелишдеги ва тюшюм гелишдеги атлыкъланы нечик айырма тюше? Атлыкъланы жумлада кьуллугъу (слайд6)

Ял алыв мюгълет

Оюнлар. Башлап бувунлар доскагъа языла, сонг яшлар ,ахырына бирер гъарп кьоша туруп, Янгы сезлер эте, янгы сезлер булан жумла тизиле

Къой, кьоз. Къол. (слайд7)

Оюн. Бир сезден, ону гъарпларын кьоллап, янгы сезлер этиле (слайд8)

Такъалыбакъа (бакъа, такъа.акъ.къал, кьыбла, балыкъ.къабакъ)

Муаллим.Тюз жавап бергенлеге разилигин билдиремен.Шулай кьужурлу, татли, бай, макъамлы сейлейген миллетбиз.Къумукъ тил – бизин тилибиз тюрк тиллеге гире. Къумукъ тилни билеген адам отуздан да артыкъ тюрк халкъ булан сейлеп бола. Гелигиз, ана тилибизни бек билейик, ону булан оьктем болайыкъ.

Рефлексия.

Уьйде Ана тилге багъышлангъан сочинение языгъыз.